

**ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ 2021
ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Ομάδα πρώτη

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- α. Βενιζελισμός
- β. Καθολική ψηφοφορία
- γ. Ανόρθωση

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις ιστορικές πληροφορίες που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη **Σωστό**, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη.

- α. Το μεγαλύτερο μέρος των δανείων χρησίμευε για την πραγματοποίηση παραγωγικών επενδύσεων και δημοσίων έργων.
- β. Η περίοδος της οικονομικής ευφορίας, που σε μεγάλο βαθμό διευκολύνθηκε και από την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδας, κράτησε ως τα τέλη του 1932.
- γ. Στις 14 Αυγούστου 1909 εκδηλώθηκε κίνημα στο Γουδί, το οποίο έγινε από το Στρατιωτικό Σύνδεσμο, μία μυστική ένωση στρατιωτικών, με αιτήματα που αφορούσαν μεταρρυθμίσεις στο στρατό, τη διοίκηση, τη δικαιοσύνη, την εκπαίδευση και τη δημοσιονομική πολιτική.
- δ. Την Άνοιξη του 1821, μετά την καταστολή του κινήματος στον Όλυμπο, κατέφυγαν στις Σποράδες πολλοί αγωνιστές και οπλαρχηγοί από τη Μακεδονία και τον Όλυμπο.
- ε. Το 1854 ο Κριμαϊκός πόλεμος γέννησε ελπίδες στους Έλληνες ότι έφθανε η ώρα της απελευθέρωσης της Ηπείρου, της Θεσσαλίας και της Μακεδονίας.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Ποια ήταν τα προοδευτικά στοιχεία του Συντάγματος του 1844;

Μονάδες 14

ΘΕΜΑ Β2

Τι γνωρίζετε για τις διεκδικήσεις και τον τρόπο αποκατάστασης των προσφύγων από τις Κυδωνίες την περίοδο 1821- 1831;

Μονάδες 11

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των παρακάτω πηγών και σε συνδυασμό με τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Ποιες συνέπειες σε οικονομικό και πολιτισμικό επίπεδο προκάλεσε η καταστροφή του Μικρασιατικού Ελληνισμού που επήλθε το οδυνηρό τέλος της Μεγάλης Ιδέας; (Μονάδες 13)
- β. Ποιες υπήρξαν οι άμεσες και βραχυπρόθεσμες ιδεολογικές αλλαγές και ευρύτερες αναζητήσεις που προκλήθηκαν σε πολιτικό επίπεδο από τα δραματικά γεγονότα του 1922; (Μονάδες 12)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Έκτακτες και διαρκείς δαπάνες

«Αι έκτακτοι δαπάναι ανήλθον κατά την διάρκειαν των εχθροπραξιών τις 12.552.239.404 δραχμάς. Αλλ' ανεξαρτήτως τούτων, των άπαξ δια παντός δαπανηθέντων ποσών, ο πόλεμος εκληροδότησεν εις ημάς και αύξησιν διαρκών δαπανών οφειλομένων ου μόνον εις τους πρόσφυγας και εις τα άλλα θύματα του πολέμου αλλά και εις την ύψωσιν των τιμών, την αναπτυχθείσαν τάσιν προς εξάρτησιν των πάντων από του κράτους, την αύξησιν του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων και των μισθών αυτών, εις την μεγάλην εξόγκωσιν της υπηρεσίας του δημοσίου χρέους και εις πολλούς

άλλους λόγους, κυρίως δε την ύψωσιν του συναλλάγματος, εξ ης άλλως προήλθον πολλοί των ανωτέρω απαριθμηθεισών αυξήσεων.

Ανδρέαδης Ανδρέας Μ., Έργα, τόμος ΙΙ, Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα 1939, σελίδες 625 - 626

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Απολογισμός της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος για το 1928, από τον διοικητή της, Ι. Δροσόπουλο

Πρέπει πάντες να εννοήσωμεν καλώς τούτο: ότι εκ της άνευ προηγουμένου πολεμικής περιπετείας εξήλθομεν και ατομικώς και συνολικώς πτωχότεροι οικονομικώς.

Κωστής Κ., *Ιστορία της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος 1914-1940, Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα 2003, σελίδα 361*

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

... Η οικονομία της χώρας ήταν φυσικό να επηρεαστεί από την απότομη αύξηση του πληθυσμού της. Η υποχρέωση αποζημίωσης των νεοφερμένων, όπως επέβαλε η συνθήκη της Ανταλλαγής, η ανάγκη αποκατάστασής τους, αλλά και η συμμετοχή τους στη παραγωγική διαδικασία, αποτελούν τρεις σημαντικές συνιστώσες του θέματος. Τα μεγάλα ελλείμματα των προϋπολογισμών του μεσοπολέμου συνδέονται με την κρατική κοινωνική πολιτική. Η γιγαντιαία επιχείρηση αποκατάστασης των προσφύγων συνεπαγόταν, ασφαλώς, οικονομικό βάρος, το οποίο η χώρα δεν ήταν σε θέση να επωμιστεί. Οι αναγκαίοι πόροι αντλήθηκαν από το εξωτερικό και η επείγουσα ανάγκη σύναψης των δανείων επέβαλε δυσμενείς όρους ...

«Η περίοδος της Ανόρθωσης και του Μεσοπολέμου, 1909 – 1940: Οι αλλαγές στον Αστικό Τομέα και τη Βιομηχανία»

ΚΕΙΜΕΝΟ Δ

Για την Ελλάδα, ο Μεσοπόλεμος αρχίζει από τη Μικρασιατική Καταστροφή, που υπήρξε τομή από πολλές απόψεις. Όχι μόνο τερμάτισε μία διαδικασία διαδοχικών πολέμων, αλλά και ενταφίασε οριστικά μία πολιτική

αλυτρωτισμού και επεκτατισμού (τη λεγόμενη Μεγάλη Ιδέα), που είχε κυριαρχήσει στην εξέλιξη του νεοελληνικού κράτους επί ένα αιώνα από τη σύστασή του. Το μεγαλύτερο μέρος του έθνους συγκεντρώθηκε πλέον μέσα στα όρια του κράτους, καθώς περισσότεροι από ένα εκατομμύριο πρόσφυγες συγκεντρώθηκαν στην Ελλάδα (το 1/5 του συνολικού πληθυσμού της), δημιουργώντας το πιο εκρηκτικό από τα εσωτερικά προβλήματα που θα είχαν στο εξής προτεραιότητα εις βάρος εξωτερικών εμπλοκών. Η ανταλλαγή πληθυσμών με την Τουρκία και τη Βουλγαρία άλλαξε δραστικά τη σύνθεση του εκλογικού σώματος. Η Καταστροφή δημιούργησε επίσης τις προϋποθέσεις για την κατάργηση της βασιλείας. Μπορούσε να καταστήσει ιστορικά ξεπερασμένη ακόμη και την αντιπαράθεση Βενιζελισμού και Αντιβενιζελισμού. Αυτό πίστεψαν πολλοί τότε. Ωστόσο, ο Εθνικός Διχασμός ανανεώθηκε και συνεχίστηκε εξαιτίας της τροπής που πήραν τα πράγματα.

Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, 1770 – 2000, «Μεταξύ Δύο πολέμων», ενότητα: Η δικτατορία του Μεταξά, τόμος 7^{ος}, «Ο Μεσοπόλεμος, Από την Αβασίλευτη Δημοκρατία στη Δικτατορία της 4^{ης} Αυγούστου», σελίδα 9

ΘΕΜΑ Δ1

Συνδυάζοντας την ακόλουθη πηγή και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις:

- α. Να περιγράψετε σύντομα τα κύρια θέματα της κρίσης των σχέσεων αυτοχθόνων – ετεροχθόνων. (Μονάδες 10)
- β. Να καταγράψετε τις ρυθμίσεις που αποφασίστηκαν για την αντιμετώπιση των παραπάνω ζητημάτων και να αξιολογήσετε ποια ήταν η αποτελεσματικότητά τους στην προσπάθεια αντιμετώπισης των προβλημάτων που προκάλεσε η αντιπαράθεση στο πολιτικό πεδίο; (Μονάδες 15)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η αντίθεση ανάμεσα στους αυτόχθονες και τους ετερόχθονες χρονολογείται από τα χρόνια της Επανάστασης, ενώ εντείνεται ολοένα και περισσότερο κατά τη δεκαετία 1833-43, γεγονός που συνδέεται με την

κατάληψη θέσεων και αξιωμάτων στο νεοσύστατο ελληνικό βασίλειο. Η αφορμή για να ξεσπάσει ανοιχτά ως διαμάχη δόθηκε στη διάρκεια των εργασιών της Εθνοσυνέλευσης του 1844 και συγκεκριμένα στο πλαίσιο της συζήτησης για το 3ο άρθρο του υπό διαμόρφωση συντάγματος. Το άρθρο αυτό αφορούσε τυπικά τον καθορισμό των ιδιοτήτων του έλληνα πολίτη, η συζήτηση ωστόσο επικεντρώθηκε στα προσόντα του δημόσιου υπαλλήλου και περιστράφηκε στον προσδιορισμό των χρονικών και γεωγραφικών ορίων του Αγώνα. Με τον τρόπο αυτό επιχειρήθηκε ο αποκλεισμός των ετεροχθόνων που συνέρρευσαν στις επαναστατημένες περιοχές μετά την εκλογή του Καποδίστρια και συνακόλουθα δε διέθεταν "το προσόν" του αγωνιστή. Αντίθετα, θεωρήθηκε δεδομένη η συμμετοχή των αυτοχθόνων στην Επανάσταση.

Η συζήτηση και το περιβόητο Β' Ψήφισμα της Εθνοσυνέλευσης, με το οποίο επιτεύχθηκε η εκκαθάριση της κρατικής μηχανής από μερικές δεκάδες ετεροχθόνων, εκείνων που δεν ανταποκρίνονταν στις προδιαγραφές του έλληνα πολίτη, θεωρήθηκε από τους μεταγενέστερους "μαύρη σελίδα" στην ιστορία του ελληνικού κράτους. Η νίκη ωστόσο του αυτοχθονισμού περιορίστηκε στη σχετική ψηφοφορία. Στην πραγματικότητα, η εκδοχή της "μικρής Ελλάδας", "το μικροσκοπικόν βασίλειον των αυτοχθονιζόντων" ηττήθηκε στην προοπτική της πολιτικής και γεωγραφικής ενοποίησης του Ελληνισμού, στο πρόταγμα της Μεγάλης Ιδέας. Δεν είναι τυχαίο ότι ο όρος αυτός γεννιέται για τις ανάγκες της παραπάνω συζήτησης, κατά την περίφημη αγόρευση ενός προβεβλημένου ετερόχθονα, του Ιωάννη Κωλέττη, στις 14 Ιανουαρίου 1844. Η επιτυχία του ηπειρώτη πολιτικού ήταν ότι στο πλαίσιο μιας κατεξοχήν διχαστικής συζήτησης πέτυχε να ανακαλέσει όλα εκείνα τα ενοποιητικά οραματικά στοιχεία που συνέδεαν τους ελληνικούς πληθυσμούς εντός και εκτός του ελληνικού κράτους.

http://www.ime.gr/chronos/12/gr/1833_1897/domestic_policy/lang_Ouage/03.html

Καλά Αποτελέσματα!!!

Επιμέλεια: Βασίλης Βούλγαρης, Φιλολόγος